

# הכונס פרק ששי בבא קמא

ס.

עין משפט  
נר מצוה

נב א מיי פ"ד מהל' מקי  
ממון הלכה ז ועין  
בהשגות וזמ"מ סמך עשין  
סו טו"ש"ע ח"מ סימן תיח  
סעיף ט ועין שם בהג"ה  
ובניין:  
ב כר אלפס במקומו ועוד  
בכ"כ פ"ב דף קס"ו:  
ג ג ד מ"י שם הל' ח  
טו"ש"ע שם סעיף ב:

לעני רש"י

פלי"א [פיל"א]. יעה.

מוסף רש"י

סלחא. ע"ס קטנים  
דקיס, דה"ל וד"ל פושע  
הוא (דע"ל בב). דמלאכת  
מחשבת אסרה תורה.  
נשכמה פרשת שנת  
למלאכת המשכן בויקהל  
והתם מלאכת מחשבת  
כתיב (ב"צ"ה ג'). שהעשה  
אומה מתכין למלאכה  
גמורה אלא שגג בשבת או  
סבור שמלאכה זו מותרת  
(וב"ח"ס מו. ובע"ז חגיגה  
י"א) שחשג לעשות זאת  
(סנהדרין ע"ב). שחשג  
ונתכין למלאכה זו עצמה  
(ברכות י"ט).

**ל"ב**ה ולביתה הרוח אם יש בליביו כדי ללבוש חייב ואם לאו  
פשוט. בשאין ברוח צפני עצמו כדי ללבוש מיירי דלי  
צ"ש צו כדי ללבוש אפילו כשיש בליביו המלצה כדי ללבוש למה  
יתחייב דלנלו איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי בשאין ברוח  
כדי ללבוש מיירי ולכן כשיש בליביו

HebrewBooks.org © Mazonai Publishers. No commercial use allowed.

הכל דהוה ליה כמו זה יכול זה אינו  
יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו  
ממש צפרק המלניע (שבת ד' ג. וס"ט)  
ואם אין בליביו כדי ללבוש אע"פ  
שגם ברוח אין כדי ללבוש פטור  
ללא מסייע משום אשו אלא אם כן  
עשה כל כך צפני עצמו צלו סיוע  
הרוח או דבר אחר שיוכל להזיק  
ברוח מנזיה אחר גמר המעשה שלו  
דכי משמע המציער את הצערה  
שצפני עצמו עשה את הצערה שיוכל  
להזיק ברוח מנזיה ולכן כאן פטור  
דלנלו ליצוי לא היתה יכולה להזיק  
והליצוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה  
המלצה צפני עצמו ופרקין אמאי פטור  
ליהו כשעושה הליצוי ע"י סיוע הרוח  
כאילו עשה צפני עצמו כמו לענין  
שנת דחשיב וזיה ורוח מסייעתו  
כעושה צפני עצמו ומשני אצ"י הכא  
במאי עסקין כגון שליבה מזד אחד  
שצנעין זה אין דרך הרוח לסייעו  
ולכן יתמרי נשקטיע בליצוי  
הרוח פטור דלא הוה ליה לאסוקי  
אדעתיה שיטטרק ליצוי הרוח עס  
ליצוי דלא שכיט שיטטרפו ולא הו"ל  
להזיק בכך יותר מברוח שאין מנזיה  
כך פרי"ו ועוד יש לפרש כגון שליבה  
מזד אחד שאין בליביו ללבוש כל  
המדורה ולא ברוח אלא זד אחד  
דמדורה ליה הוה ולד אחר ליה  
הרוח ואם לא היתה המדורה מתלצה  
כי אם מזד אחד היה הולך וכזה  
מחמת שהוא מועט ומחמת שהאש  
מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקת  
ולא דמי השתא לזורה ורוח מסייעתו  
דמה שליבה לא סייע הרוח כלום:  
**ר"ב** אמר בגין שליבה ברוח מצויה  
ולביתה הרוח ברוח שאין  
מצויה. וה"פ אם יש בליביו כדי  
ללבוש עס רוח מנזיה חייב דחשיב  
כאילו עושה הכל צפני עצמו ואם  
לאו שאין בליביו צדדי רוח מנזיה  
כדי ללבוש אלא ע"י רוח שאין מנזיה  
ססייעתו נעשה המלצה פטור דברוח  
שאינה מנזיה לא הוה ליה לאסוקי  
אדעתיה: **ר"ב** יזרא אמר כגון  
דצמרה צמורה. לא נפח צלור כעין  
נשיצת הרוח אלא חוס הצל פיו  
הוציא על האור ללבוש והכי קאמר

אם יש בליביו צפני עצמו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור אע"פ שצפני הרוח מלצה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שחטטרק  
נשיצת הרוח לזימור שלו ויסתיע על ידה ללבוש דלא שכיט שחטטרק נשיצת הרוח עס הצימור חס והרוח קר:

**ר"ב** אשי אמר כי אמרין זורה ורוח מסייעתו הני מילי דענין שבת דמלאכת מחשבת  
המסייעתו הוי מלאכת מחשבת ולהכי חייב בגרמת זרייה זו אכל עושה מעשה של זרייה צפני עצמו לא אקרי (זורה) לכן  
הכל לא מקרי מצעיר אלא גורם והמורה לא חייבה אלא מצעיר ולא הגורם (אלא) הצערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא  
לענין האש ככל שאר גרמות דק"ל גרמא צמקין פטור ומר דר רב אשי דפריך גבי רקתא צלא יחפור (ב"כ דף ק"ו. וס"ט) מלי שגא  
מזורה ורוח מסייעתו מלי סבר כרז אשי דהכל דהתם לענין חיוב הרחקה חשיב גירי דליה ולריך להרחיק ואפי"ו (ז' יוסי כמו הרחקה  
סולס מהשוכן חשיב גירי דליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור מתשלומין מ"מ אסור ולריך להרחיק וגן  
היוצא מתחת הפטיש דחשיב מזיק משום דניחא ליה דחיל ומכה צמח כל כך שאחר גמר כמו חיק ברוח מנזיה אלא וכן משני צלא יחפור  
ולא רזה להעמיד שמכה כל כך צמח עד שמוק צמח אדס לצדו צלא רוח דאס כן לא הוה מלי לה גבי נוקין דאס צלא וכן מקין דאדס:  
**והבא** גרמא בנזיקין. מתוך כך נראה דאס שנים הביאו ע"ס ואור וליצוי שניהם ואין בכל אחד כדי ללבוש פטור ומימיה דאס:  
**לרבות** כ"י בע"י קומה. צקונטרס פירש כל צ"ח אכל צירושלמי משמע דמריי אילנות וכל דבר המחזור והכי איתא התם אי מה  
הגדיש מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל שהוא תלוש מן הקרקע מ"ל או הקמה:

**סלחא**. ע"ס דקיס: **ניצה**. כשאלס מדבר מנענע שפתיו ורוח  
**יואל**: ליהויו כוונה. דחייב משום מלאכה בשבת אע"פ שהרוח  
מסייעתו כשהוא מנזיה התצוה צדחת שקורין פלי"א: **מזד** אחר.  
ללא אהני איהו: **כגון שליבה ברוח**

היתה הרוח נושבת בצוקה ולא היה  
מצעיר צק וצאמה רוח שאינה מנזיה  
ולצבו דמילתא דלא סליק אדעתא  
הוא. אכל זורה לענין שבת סגי לה  
ברוח מנזיה ולהכי איכיון: **זמרה**  
**זמורי**. לשון אישתא זמירתא  
(שבת דף סו). חמיונות. כלומר שלא  
נפח ממש אלא צנשימה כדרך המחמם  
צנשימתו את ידיו דלזין זה ליצוי כלל:  
**מלאכה מחשבת**. נתקיימה מחשבתו  
דניחא ליה ברוח מסייעתו: **ביתני**  
**או עפר**. לחכה נירו ונתקלקל:  
**גמ' דשניה אש גנייה**. אין צני  
אלס מזדריין צהן דלכך עומדין  
הלכך איכא למימר זה פשע: **אכל**  
**גדיש נו**. דליכא למימר אנוס היה:  
**ונל"ן**. פלוגתא דרבי יהודה צהאי  
פירקא (ד' ס"א): **כל צעלי קומה**.  
אף צעלי חיים ואילנות: **נירו**.  
חרישה שלא מורע. סכסוך שייך  
לצננים לחכה צשאר דברים: **הוס**  
**אמינא מה שצדעה**. תצוה קאמר  
קרא ולא קרקע ממש להכי כתב  
קמה דהיל דהשתא אחרני שדה  
לגופה של קרקע: **הכי גרסינן**  
**כולי האי נמי לאין דומין**. כלומר  
להצל חשודים הלדיקים שקודמים  
לפורענות: **טינוסא הוא**. שלא ירלו  
צדעה העמידה לצל דכתיב כו':  
צני

כתב רחמנא גדיש הוה אמינא גדיש חייב רחמנא משום דהפסד מרובה הוא  
אבל קוצים דהפסד מועט אימא לא קמה למה לי מה קמה בגלוי אף כל  
בגלוי ולר' יהודה דמחייב אנוקי שמוין באש קמה למה לי לרבות כל בעלי  
קומה ורבנן לרבות כל בעלי קומה מנא להו נפקא להו מאו הקמה ורבי  
יהודה \* או מיבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו מאו השדה  
ורבי יהודה \* אידי דכתב רחמנא או הקמה כתב או השדה שדה למה לי  
לאותוי ילחכה נירו וסכסכה אבניו ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך  
צריכא דאי כתב רחמנא שדה הוה אמינא מה שבשדה אין מידי אחרניא לא  
קמ"ל אר"י בר נחמני א"ר יונתן אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים  
בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה  
קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת אלא מן  
הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש ונאכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל  
גדיש שנאכל גדיש כבר: תאני רב יוסף מאי דכתיב ואתם לא תצאו  
איש מפתח ביתו עד בקר כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים  
לרשעים ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה שנאמר והכרתיו ממך  
צדיק ורשע בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין א"ל אביי טיבותא  
הוא לגבייהו דכתיב \* כי מפני הרעה נאסף הצדיק אמר רב יהודה אמר רב

אם יש בליביו צפני עצמו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור אע"פ שצפני הרוח מלצה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שחטטרק  
נשיצת הרוח לזימור שלו ויסתיע על ידה ללבוש דלא שכיט שחטטרק נשיצת הרוח עס הצימור חס והרוח קר:  
זה אע"פ ששניהם מזד אחד כי הצימור חס והרוח קר:  
**ר"ב** אשי אמר כי אמרין זורה ורוח מסייעתו הני מילי דענין שבת דמלאכת מחשבת  
המסייעתו הוי מלאכת מחשבת ולהכי חייב בגרמת זרייה זו אכל עושה מעשה של זרייה צפני עצמו לא אקרי (זורה) לכן  
הכל לא מקרי מצעיר אלא גורם והמורה לא חייבה אלא מצעיר ולא הגורם (אלא) הצערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא  
לענין האש ככל שאר גרמות דק"ל גרמא צמקין פטור ומר דר רב אשי דפריך גבי רקתא צלא יחפור (ב"כ דף ק"ו. וס"ט) מלי שגא  
מזורה ורוח מסייעתו מלי סבר כרז אשי דהכל דהתם לענין חיוב הרחקה חשיב גירי דליה ולריך להרחיק ואפי"ו (ז' יוסי כמו הרחקה  
סולס מהשוכן חשיב גירי דליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור מתשלומין מ"מ אסור ולריך להרחיק וגן  
היוצא מתחת הפטיש דחשיב מזיק משום דניחא ליה דחיל ומכה צמח כל כך שאחר גמר כמו חיק ברוח מנזיה אלא וכן משני צלא יחפור  
ולא רזה להעמיד שמכה כל כך צמח עד שמוק צמח אדס לצדו צלא רוח דאס כן לא הוה מלי לה גבי נוקין דאס צלא וכן מקין דאדס:  
**והבא** גרמא בנזיקין. מתוך כך נראה דאס שנים הביאו ע"ס ואור וליצוי שניהם ואין בכל אחד כדי ללבוש פטור ומימיה דאס:  
**לרבות** כ"י בע"י קומה. צקונטרס פירש כל צ"ח אכל צירושלמי משמע דמריי אילנות וכל דבר המחזור והכי איתא התם אי מה  
הגדיש מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל שהוא תלוש מן הקרקע מ"ל או הקמה:

(א) [ב"כ ס"ו. א] (ג) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ד) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ה) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ו) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ז) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ח) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (ט) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א] (י) [לעיל ס':  
ב"כ ס"ו. א]

תורה אור השלם

1. וקרא מלאך יי אלו  
בלבת אש מתוך הסנה  
וקרא וזהו הסנה בער  
באש ודסנה איננו אכל:  
שמות ג ב  
בזר אב נב שפתיים  
שלום שלום לך ודוק  
ולקרב אמר יי  
ורפאתי: ישעיהו יט יט  
3. כי תצא אש ומצאה  
קוצים ונאכל גדיש או  
הקמה או השדה אש  
ישלם המבעיר את  
הבערה: שמות כב ה  
4. ולקחם אגדת אזהב  
וטבלתם בדם אשר בסף  
והצגתם אל המשקוף  
ואל שתי המזוזות מן  
הדם אשר בסף ואתם  
לא תצאו איש מפתח  
ביתו עד בקר:  
שמות יב כב  
5. ואמרתי לאדמת  
ישראל כה אמר יי ונגני  
אלוך והוצאתי ורבי  
מתערה והכרתי ממך  
צדיק ורשע:  
יחזקאל כ ח  
6. הצדיק אבד ואין איש  
שם על לב ואנשי חסד  
אנאפים באין מבין כי  
מפני קרעה נאסף  
ישעיהו נא א  
הצדיק:

גליון הש"ס

גמ' או מיבעי ליה לחלק.  
עין חולין פו ע"פ מ"ס  
ד"ה לחלק ור"ע:

רבינו חננאל

סלחא או שראגא דההוא  
וראי מעשה דרדיה קא  
גרמי וקיימא לן דהכי ואנן  
על גב דריש לקיש  
משמיה דחזקיה דהוא  
רביה דר' יוחנן מליג עליה  
כיון דבהדיא לא לאשכחן  
פלוגתייהו לא דחנין לר'  
יוחנן. [בא] אחר ובינה  
המנבה חייב מאן דתאני  
לינבה לא מישתבש  
דכתיב בלבת אש ומאן  
דתאני ניבה לא משתבש  
דכתי' בורא נב ש[פתיים].  
תרווייהו חדא טעמא  
נינח... [ובתה הרוח כולן]  
פטורין. ת"ר] ליבה  
[ולבתה הרוח אם יש  
בלבתו] כדי ללבוש  
חייב ואם לאו פטור...  
[בא דהו... פי' נוצא, עצים  
יבשים, סלחא, עצים  
קטנים, שראג, נר, ר' יורא  
אמר דצמרא צמורי. פי'  
חממא חמומי שלא נשך  
בשפתיו אלא פער פיו  
ונשך מן הגרין והדיני רוח  
חם לפיכך אינו דומה  
לזורה ורוח מסייעתו. פ"א  
שלא היה מלבה בכל כחו  
אלא מנשב ע"י האור,  
ולביתו הרוח.